

Udruženje „Zeleni Most“
4. Oktobra 19
26234 Banatski Brestovac Matični broj: 28255632 PIB: 110729715
tel: +381(0)66/626-5-777
nvzelenimost@gmail.com
Facebook Page: Udruženje „Zeleni most“

Udruženje „Pančevo nije rupa“
Ilije Garašanina 12
26000 Pančevo Matični broj: 28299214 PIB: 111889449
tel: +381(0)63/85-59-444
misasekulić1993@gmail.com
Facebook Page: Pančevo nije rupa

Od: Predsednika Udruženja „Zeleni most“ Sanje Marković i Udruženja „Pančevo nije rupa“ Miše Sekulića
Za: : Pokrajinski Sekretarijat za urbanizam i zaštitu životne sredine, Novi Sad
Predmet: MIŠLJENJE i Primedbe na zahtev za odlučivanje o potrebi procene uticaja projekta na životnu sredinu rekonstrukcije i promene namene objekta u skladište gotovog proizvoda mineralnog đubriva u Pančevu (poslovno – industrijska zona, blok 174, kat. parc. br. 6622/19 K.O. Pančevo – stara Staklara) za preduzeće Promist DOO, Privrednikova 6, 21000 Novi Sad.
Datum: 03.12.2020. godine

Poštovani,

Nakon prečitavanja zahteva za odlučivanje o potrebi procene uticaja projekta na životnu sredinu rekonstrukcije i promene namene objekta u skladište gotovog proizvoda mineralnog đubriva u Pančevu (poslovno – industrijska zona, blok 174, kat. parc. br. 6622/19 K.O. Pančevo – stara Staklara) za preduzeće Promist DOO, Privrednikova 6, 21000 Novi Sad iznosimo sledeće primedbe i mišljenja:

- Str.7- „Pravilnik o tehničkim normativima za zaštitu skladišta od požara i eksplozija (Sl. list SFRJ br. 24/87) – iako znamo da nema novijeg Pravilnika, izaziva bojazan da su noramtivi zadnji put zakonski ažurirani 1987. godine. Svesni smo da su se u međuvremenu na svetskom nivou desile mnoge nesreće u skladištima amonijum nitrata, kao i NPK đubriva. Iz priloženog, smatramo da se ne usvajaju naučene lekcije i iskustva sa svetskog nivoa.
- Str. 8 i 9 – količine AN, NPK i SAN đubriva u ukunjoj količini čine: 10.539 paleta ili 14.060 t đubriva. Ako se uzme u obzir da je nesreća u Tuluzu, Francuska 2001. godine imala nesreću sa AN đubrivom u količini od 400 t, gde je nastradalo 30 ljudi, a povređenih je bilo oko 10.000, naravno da ova količina na samo 250m od prvih stambenih objekata izaziva opravdanu sumnju. U Tuluzu je iza ovake eksplozije ostao krater sledećih dimenzija: 65mx45m i 7m dubine, a šteta je procenjena na 1.5 milijardi eura. Čak i kada se pročita 4393,75 t AN, sumnja od moguće nesreće je prisutna.
- Str. 12 - Prikaz glavnih alternativa koje je nosilac projekta razmotrio i najvažnijih razloga za odlučivanje, vodeći pri tome računa o uticaju na životnu sredinu. Alternativa u izboru lokacije za predmetni projekat nije bilo s obzirom da projekat podrazumeva rekonstrukciju i promenu namene postojećeg građevinskog objekta. Zabrinjavajuće je da predmetni projekat nema alternative, s obzirom da se predmetna lokacija nalazi u neposrednoj blizini naselja Strelišće, dela naselja Vojlovica, centra grada Pančeva, kao i na 600m od Osnovne škole. Smatramo da alternativna lokacija mora postojati, i da bi ista morala biti mnogo udaljenija od prvih stambenih objekata.
- Str. 13 – Stanovništvo – šturo odrađen deo oko stanovništva. Stavljena je ukupan broj stanovnika, bez tačnog broja stanovnika, naselja koja su u neposrednom okruženju – opasnosti od skladišta. Izuzeta je i Osnovna škola, kao i Stomatološki fakultet, i sve ulice u okruženju. Zaista se mora primetiti da na navedenoj lokaciji ima više od 260 stanovnika, pogotovo u toku radnog dana, kada se primećuju dnevna migratorna kretanja zbog posla i obrazovanja, kada je pojačan intezitet boravka na tim lokacijama.

- Str. 13 – *Flora i fauna - Na području grada Pančeva i njegove šire okoline nema područja zaštićenih prirodnih dobara, mada postoje staništa prirodnih retkosti.*
Izuzetno neozbiljan pristup. Na teritoriji opštine Pančevo nalaze se sledeća zaštićena prirodna dobra: SRP „Deliblatska peščara”, Park prirode „Ponjavica”, Spomenik prirode „Ivanovačke ade” kao i Zaštićena staništa „Pančevačke ade”. Pored toga, od izuzetnog značaja je i reka Dunav, koja je od nedavno da sa jednim geoparkom u Srbiji, tačnije geopark Đerdap na koji ima uticaj, čitav tok Dunava.
- Str.16 – *Vlažnost vazduha - Srednja godišnja vrednost vlažnosti vazduha za područje Pančeva u periodu osmatranja od 1990 – 2015. god iznosi 73,2%.*
Kao što ste naveli, teritorija Pančeva je relativno vlažna sredina, zbog prisustva velikih vodotokova Dunava, Tamiša, Nadele i Ponjovice, kao i razvijene mreže kanala. Mora se osvrnuti na ovo, jer vlaga ne pogoduje skladištenju mineralnih đubriva, jer je samo reaktivno na vlagu.
Opet svedoci smo, da isto preduzeće „Promist DOO” mineralna đubriva delom skladišti i na otvorenom prema naselju Strelishte. O opasnosti od moguće nesreće niko i ne govori.
- Str. 17 – *Građevinske konstrukcije – su našle mesto u delu kojem ne pripadaju, pa bi to trebalo ispraviti.*
- Str. 18 – *Međusobni odnosi navedenih činilaca – Samo u zadnjoj rečenici je navedeno, „ ne može se zaključiti da će međusobni uticaj navedenih činilaca dovesti do nekog posebnog povećanja štetnog uticaja ili rizika po životnu sredinu, osim u slučaju udesne situacije.”* Upravo slučaj udesne situacije je ono od čega strahuje ne mali broj stanovnika Pančeva. U celom ovo Zahtevu nema osvrt baš na moguće udesne situacije i koje bi moguće posledice istih bile. Ostavlja se utisak kao da je to nemoguće da se dogodi iako nam iskustva iz prošlosti pokazuju sasvim drugu situaciju, kao i najskorija nesreća u Bejrutu od 04.08.2020. godine.
- Str. 18 - *Naseljenost i migracija stanovništva -Eksploatacija predmetnog projekta nema uticaja na naseljenost i migraciju stanovništva.* Ovo je delimično istinito, ako izuzmemo mogućnost udesne situacije. Ukoliko se ista desi, uticaj na stanovništvo u gore pomenutim naseljima je fatalno.
- Str. 19 - *Uskladištena roba je gotov proizvod u originalnom pakovanju. Na lokaciji se ne vrši prepakivanje.*
Navedena izjava je delimično istinita. Moguća da u ovom momentu se ne vrši prepakivanje, ali do nedavno po izjavama više zaposlenih u firmi Promist DOO, vršilo se prepakivanje i to tzv. mašinama „pakericama” koje se po navodima zaposlenih vrlo često kvare.
- Str. 20 - *Uskladišteno veštačko đubrivo ne sme biti direktno izloženo sunčevoj svetlosti kako bi se izbeglo fizičko oštećenje usled termičkog razlaganja*
Moramo napomenuti da u dvorištu nekadašnje fabrike stakla u Pančevu, pri ogradi ka naselju Strelishte, sami stanovnici su mogli videti velike količine đubriva, koje je lagerovano na otvorenom (kiša, sunce, gromovi...). Ne možemo tvrditi da li je AN, ali kod stanovništva izaziva strah i sumnju u način rada preduzeća.
- Str. 21 - *Podaci o mogućim teškoćama*
Preduzimanjem odgovarajućih mera tehničke zaštite, odnosno pravilnim izborom tehnološko tehničkog rešenja, pravilnom izvedbom svih instalacija, redovnim pregledom instalacija, sprovođenjem svih mera zaštite u toku redovnog rada, najdirektnije i najefikasnije se utiče na očuvanje eko-sistema i postojećih odnosa u njemu. Prema tome može se zaključiti da, uz poštovanje predviđenih mera zaštite, rad planiranog projekta neće naići na poteškoće, niti će rad istog negativno uticati na postojeće stanje životne sredine lokaliteta.
Ovo je prihvatljivo ukoliko je prisutna stroga stalna kontrola državnih institucija sa OCD koje će takođe nagledati stanje potencijalno prenamenjenog prostora. Pošto smo svesni da 100% kontrolisani uslovi ne mogu postojati, kao i da su rizici svakodnevno prisutni, što iz nemara i nehata, što iz neznanja i drugih činilaca, smatramo da ovakav objekat ne treba da se nalazi u naseljenom mestu, kako bi se zaista smanjio mogući uticaj prevenstveno na bezbednost stanovništva, a i dnevnog migratornog stanovništva koje dolazi tu na rad. Samim tim bi se smanjio i mogući negativni uticaj na eko sistem.

Naše zaključno mišljenje je da prenamena objekta nekadašnje fabrike stakla u *skladište gotovog proizvoda mineralnog đubriva* dovodi stanovnike naselja Strelište i Vojlovica i Topola, ali i šire u direktnu opasnost od moguće udesne situacije – nesreće. Smatramo da takvom objektu nije mesto u samom naselju i na koridoru južne industrijske zone gde se između ostalog nalaze i NIS Rafinerija nafte, TE-TO, HIP Petrohemija. U slučaju udesne situacije, velika je verovatnoća da bi moglo doći i do lančanih reakcija i dodatnih nesreća, zbog blizine navedenih fabrika, kao i gasovodne mreže koja je u blizini fabrika.

Takva nesreća bi imala užasnu posledicu po stanovništvo, a ugrozila bi i eko sistem, i zagađila životnu sredinu. Kako bi se tako nešto izbeglo i smanjila mogućnost ovakvog scenarija, smatramo da ovakav objekat treba da se nalazi što dalje od industrijskih zona, naselja, kako bi uticaj mogućeg udesa bio znatno manji.

Takođe u donošenje ovakvih odluka treba da učestvuje stanovništvo i to referendumom, jer ovakav objekat ugrožava bezbednost, a nigde se nije pomenulo uključivanje bar najugroženijih naselja u neposrednoj blizini. Građani po staroj praksi nisu obavešteni dobro, već se ovakvi oglasi nalaze krajnje neprimetno u lokalnim nedeljnicima koje svi stanovnici i ne prate. Većina stanovništva je opet za ovako bitnu odluku čula putem društvenih mreža i to ne od zvaničnog potraživaoca ili lokalne samouprave, nego od aktivista koji su bili voljni da podele. Ovakav pristup takođe umanjuje poverenje građana kako u državne institucije, tako i u samog preduzetnika.

UNECE je izjavio 07.08.2020. „Ne smemo čekati novu eksploziju amonijum nitrata rešenja postoje kako bi se poboljšala bezbednost.” Niz rešenja koja su unutar UNECE-a donešena posredstvom iskustva drugih zemlja, nesreća koje su se dogodile, mogu poslužiti za povećavanje stepena bezbednosti.

Evropska Komisija izdala je biltene na temu nesreća izazvanih mineralnim đubrivima.

Biltene su: *Loss Prevention Bulletin, 2016*

Chemical Accident Prevention & Preparedness, 2014

Ovo je pokazatelj koliko ozbiljno i Evropska Unija i Ujedinjene Nacije pristupaju problemu skladištenja mineralnih đubriva.

Insistiramo da se pronađe nova lokacija i građanima Pančeva ostavi mir, kako ne bi razišljali o mogućim udesima unutar skladišta mineralnih đubriva. Moramo se osvrnuti i na činjenicu da je Pančevo grad koji je već pretrpeo velika zagađenja i oštećenja tokom Nato agresije 1999. godine i da se posledica još uvek osećaju. Potencijalni udes, bi mogao samo pogršati već mnogo oštećeno stanje.

Unapred zahvalni,

Predsednik Udruženja „Zeleni most”

Sanja Marković

Predsednik Udruženja „Pančevo nije rupa”

Miša Sekulić

U Pančevu,
03.12.2020. godine